

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za ostanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Govor poslanca g. dr. Tonklija

v državnem zboru dné 14. februarja t. l.

„Visoka zbornica! Večina govornikov iz leve te visoke zbornice govorila je o programu zdanje vlade in našla je, da je vlada svojemu programu postala nezvesta, da ga nij prav nič izvela, da, ga celo nij skušala izvesti. Če bi hotel tudi jaz s svojega stališča jednako sodbo oddati, moral bi priti do družega prepričanja, ker menim, da vlada nij postala svojemu programu nezvesta, temveč, da ga ima vedno pred očmi, da je uže tudi poskušala izvesti ga.

Vlada zapisala je na svojo zastavo mej drugim tudi spravo in enakopravnost vseh narodnostij. Kar je vlada v kratkem času svojega obstanka storiti mogla, to je storila, in jaz se nadajam, da bode na tem potu nemotená po mnogih ovirah, kate- tere jej stavi ona (leva) stran visoke zbornice, dalje stopala in dosegla svoj smoter.

Pozdraviti morem kot jeden korak, in sicer pomenljiv korak na tem potu, česko vseučilišče v Pragi, katero je ves česki narod z veseljem pozdravil in o katerem gojimo tudi Jugoslovani najboljše želje ter se nadajamo, da bode tudi cvelo, svojo nalogo rešilo, z nemškimi posestrinim vseučiliščem jednako napredovalo in z njim v gojenji znanosti in vede tekmovalo z uspehom.

Kot daljni korak do pomirjenja narodnostij se mi zdijo tudi mnoge jezikovne določbe, osobito ona za Česko, katere naj bi prejšnje negotove razmere odstranile. Prejšnje odločbe so se tudi za Slovence ponovile, da si nijso, kar bodem pozneje omenil, donašale pričakovanega sadu.

Dalje si je vlada kot smoter postavila zopetno upeljavo ravnotežja v državnem gospodarstvu, in jaz verujem, da se je tudi v tej zadevi mnogo storilo. Če pa vlada v kratkem času svojega obstanka se nij mogla primanjkljaja odstraniti, se jej to ne more

šteti v zlo, ker je prejšnja vlada sedem let neomejeno poslovala, ne da je dosegla oni smoter, da, naopak, za njenega vladanja večal se je primanjkljaj od leta do leta.

Če vzamemo glavno poročilo o budgetu v roke, konstatirati moremo iz njega izboljšanje; primanjkljaj je v tem letu za cele tri milijone manjši, kot v prejšnjem letu, nasproti pa dohodki vedno naraščajo. Daljni korak do zopetne upeljave ravnotežja se je storil tudi s tem, da je vlada postavila štedilno komisijo, katere je sestavljena iz mož, kateri pripadajo vsem strankam in katerim se ne more odrehati znanstvena zmožnost, resnost in dobra volja. Opravičena je torej nadeja, da bode ta komisija zaželjene uspehe dosegla, na način, da bode pričela možne reforme v upravi, katere bode mogla vlada predlagati visokej zbornici v ustavno razpravljanje. Neposredni moj predgovornik je prav dobro opazil, da je uprava v Avstriji zelo draga: Urok temu je pač, da imamo preveč jednakovrstnih uradnj, jedno poleg druge, katere stroške in kompetenčne prepire množé nepotrebno.

Če vlada na jednej strani hoče štedenje upeljati, je na drugej strani tudi stavila predloge, katere je većinoma visoka zbornica uže sprejela in katere pričajo o povišanji dohodkov, kateri bodo primanjkljaj, če ne odstranili, vsaj zmanjšali. Tu sem pripada hišni davek, davek na petrolej, katere oba sta uže postala zakona, in s tema v najožej zvezi stoječi postavljeni načrt, zadevajoč carinski tarif, kateri ima dvojno smer, da pomnoži državne dohodke in ob jednem naše domačej obrti daje zaželjeno varstvo. Če so finančne carine osobito v sosednem nemškem carstvu prišle do tako visoke veljave, mislim, da se tudi nam nij treba braniti, da pozdravimo povišanje finančnih carin pri nas z veseljem. Glede kmetijskih razmer je vlada tudi uže storila korake, da jih izboljša.

Jaz hočem le omeniti, da bode nova obrtna

postavna predloga znatno število pritožb malih obrtnikov odstranila, s čemer se bodo menda rane, katere so se mu vsekale v slednjem času, ozdravile.

Drugo sredstvo je načrt komasacijskega zakona, ki bode pomagal malim kmetovalcem, in isto tako se namerava tudi reforma o naslednem pravu na kmetih, katere ima tudi namen izboljšati poljedelske razmere malih kmetovalcev.

Jaz mislim torej, da je vlada v tem kratkem času vse poskusila, da bi izvela svoj program in poravnala škodo, katere je do zdaj zadevala malo obrt; da se vse doseči nij moglo, tega nij vlada kriva, marveč deloma visoka zbornica, katere se o predlogah ne posvetuje s potrebno hitrostjo in resnostjo in jim ne dá zakonite moči, kar bi bile istinito zaslužile. Saj je znano, da nekateri člani v vseh odsekih vsemogoče vporablajo v to, da posvetovanja o predlogah zavlačijo in tako ne pusté priti do sklepa; torej je to moje prebacivanje tudi utemeljeno, osobito, ker sem to sam čul v nekaterih odsekih, v katerih sedeti mi je čast. Po tem splošnem delu, obrnem se proti nekim očitanjem nekaterih prečastitih gospodov predgovornikov. Prečestiti gospod poslanec vitez Carneri nij mogel opustiti, da ne bi zopet napadal slovenski narod in mu predbacival marsikaj nelepega; tako na primer navaja, da upeljava slovensčine v ljudske šole ne bode dosegla družega namena, družega smotra, nego da se otroci navadijo brati, pisati, računati in moliti in da vse svoje žive dni ne postanejo družega, nego surovi hlapci.

Nu, ta priklon moram z vso odločnostjo zavrniti, jaz mislim, gospoda moja, če bi bilo to res, potem bi otroci nemških roditeljev, kateri ljudske šole obiskujejo in dovrše, takoj po končanih ljudskih šolah morali postati doktorji in gospodje. Da je to tako, vendar nobeden trdil ne bode, ker ljudska šola njima tega visokega smotra, kajti oni, ki polno in celo omiko uobiti hočejo, morajo obi-

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Malovrh.)

Prva knjiga.

XIV.

(Dalje.)

Bog zna, kako bi se bil prepir končal, da se nij Sipjagin umešal. Donečim glasom in inponirajočim držanjem — ne vé se, je li se je bolj kot državnik ali kot hišni gospodar držal — je mirno rekel, da pri njegovej mizi ne želi delj takšnih preprirov poslušati; da je uže od nekda v njegovej hiši zakon (on se je sam koj popravil rekoč „sveti zakon“), da se vsako prepričanje čista, toda samo s tem pogojem (tu je svoj kazalec z velikim prstom vzdignil), da ne prekorači meje dostojnosti. Gospodu Neždanovu mora opomniti, da naj ne govori takšnim načinom, a tudi gospoda Kolomejceva mora pokarati, da je pristaše one stranke tako

srdito napadal, — ker se pa iz njegovega prizadevanja za vseobči blagor tolmčiti dá.

„Pod mojim krovom,“ završil je svoj govor, „pod krovom Sipjagininim nij ni Jakobincev ni hlapcev, nego tu so sami pošteni ljudje, ki si v roko sežejo, ako so se sporazumeli.“

Neždanov in Kolomejcev sta molčala, a v roko si nijsta segla, baje še nij čas njihovega sporazumljenja napočil. Obratno: nikdar se nijsta tako sovražila ko zdaj! Obed vršil se je z obćim in neugodnim molčanjem; sicer je Sipjagin skušal povedati jedno svojih diplomatskih anekdot, ali v sredini pripovedanja je utihnil. Marijana gledala je ne prestano na svoj krožnik. Ona nij hotela kazati, da je z Neždanovim jednih mislij; ne morda iz bojazljivosti — o ne! — samo gospé Sipjaginoj se nij hotela izdati. Čutila je, kako ostro ona vanjo gleda. Res, ta nij izpustila ni njo ni Neždanova iz očíj. Slednjega nenadejano strastno razburjenje je premeto ženo iz začetka osupnilo — potem pak obšla jo je neka misel, da je nehoté vzkliknila: „Ah!...“ Koj je uganila, da Neždanova njima več v svojej oblasti; oni isti Neždanov, katerega je uže svojim

sužnjem smatrala. Nekaj se je moralo dogoditi... Nj li morda Marijana tu kaj vplivala? Da, gotovo! Nihče nego Marijana... on se jej dopada... in tudi ona...

„Tu bode treba kaj odločnega storiti,“ završila je svoje ukrepanje. Kolomejcev hotel je od jeze počiti. Še dve uri pozneje, ko je preference igral, rekel je: „kupim“ ali „igram“ jako srditim glasom, akopram se je delal, ko da svojega protivnika prezira. Jediní Sipjagin je bil s tem prizorom prav za prav zadovoljen. Saj se je izkazal kot govornik ter nevhito ukrotil. Znan mu je bil latinski jezik, torej tudi Vergilov „Quos ego!“ Se ve da, z Neptunom se nij primerjal, ali njegovih besedij spominal se je z nekakšno simpatijo!

XV.

Prvo priliko, ki ga je zadela, upotrebil je Neždanov, ter v svojo sobo odšel, kjer se je zaklenil. Nikogar nij hotel videti, nikogar — razen Marijane. Njena soba bila je povsem na konci dolzega po celem zgornjem nadstropji vodečega hodnika. Neždanov je bil samo jedenkrat, in tedaj samo za trenutek, notri; ali slutil je, da mu ne bode za-

skati še srednje in visoke šole. Naravno je torej, da otroci slovenskih roditeljev, ki slovenske ljudske šole z uspehom dovrše, ne postanejo najedenkrat doktorji, a vsekako smelo trdim, da naši kmetovalci, ki so dovršili slovenske ljudske šole, morejo se v vsakem oziru meriti s kmetovalci nemške narodnosti, ki so nemško ljudsko šolo in nobenega družega zavoda obiskavali. Jaz vendar s tem nečem nič oponašati, marveč le napadanje na slovenski narod odbiti. Nasprotno, če bi bilo resnično, kar je gospod poslanec trdil, da se omikajo oni, ki so obiskavali nemško ljudsko šolo, in da postanejo kaj boljšega, nego le surovi blapci, moralo bi se to zgoditi tudi pri drugih narodih; Francozi, Angleži in Italijani bi bili morali postati tudi le surovi blapci in tega vendar ne bode nihče trdil. Torej mislim, da sem to neutemeljeno, neprevidno in naš narod želečo trditev do dobrega pobil.

Dalje je trdil gospod poslanec Carneri, da upeljava nemščine kot obligatnega učnega predmeta v višje šole ne zadostuje; kajti potem bi se slovenski dijaki le nemščino lomiti naučili, ne pa nemški misliti. — Jaz mislim, da se slovenski dijaki prav dobro nemški nauče s tem, da se nemščina kot obligatni učni predmet v srednjih šolah poučuje. Oni pa se nauče dobro avstrijsko misliti. Če misli gospod poslanec, da se ne uče velikonemško misliti, potem ima prav, kajti uče se le dobro avstrijsko misliti.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. februvarja.

„N. Wr. Tagblatt“ pripoveduje svojim čitateljem, da so vstasi na jugu postavili provizorno vlado, katere sedež je baje v Gačku. Kakor poroča ta list, je vodja vstašev Ivan Mušič iz Popovega polja združil pri Ilici 500 vstašev, mohamedanski vodja vstašev Asan Borta pa ima pod poveljništvom svojim pri Novem Bazaru 1000 mož, kateri so večinoma Mohamedani in Arnavti. Vstasi iz Zagorice imajo svoj glavni tabor v Krbljini mej Sarajevom in Fočo. Oni imajo Peabody- in Snyderpuške in jih šteje okolo 3000 mož, dobro oskrbljenih s provijantom in municijo. — O napadu naših čet na Ledenice pripoveduje „N. Wr. Tagblatt“, da so se vstasi branili z veliko silo. Močan vstaš vstopil se je na visoko skalo in zavpil našim lovčcem nasproti: „Nazaj! ali doživeli boste krvav dan!“ Cesarских čet pa to nij motilo, vrolo so napale vstaše; kmalu prišla je rezerva in vstasi so se morali umakniti. Po kratkem prestanku vnel se je zopet boj. Padati so jele velike skale cesarskim četam na glave. Lovci skušajo še varovati, kolikor mogoče, le korakoma se pomikajo naprej. Na jedenkrat se prikaže na višini gorska baterija nadčastnika Kühnela in strelja na vstaše. Ti zbeže proti Knezlacu.

merila, ako pri njej potrkala, obratno, ona morda sama želi z njim govoriti. Bilo je uže precej kasno, okolo desete ure. Gazdarji so mu ljubav izkazali ter pustivši ga v miru s Kolomejcevim kartali. Valentina Mihajlovna vprašala je nekaterekrat za Marijano, ker je i ta koj po obedu izginila.

„Kje je pa Marijana?“ vprašala je najprej ruski, potem francoski, ne da bi se naravnost do koga obrnila, nego, kot da bi z židom govorila, kakor to često ljudje delajo, ako jih kaj začudi. Zaradi igre pozabila je kmalu i to.

Neždanov šel je nekaterekrat po sobi; potem stopal je po hodniku do Marijanine sobe, ter ondu kaj pazljivo na vrata potrkal. Nihče se nij oglasil. Potrkal je drugikrat . . . in skušil odpreti. Vrata so bila zaklenena. Povrnil se je v svojo sobo; jedva se je vsedel, kar se njegova vrata tiho odpro in se Marijanin glas zasliši:

„Aleksij Dimitrič, ste li vi zdaj trkali?“

On je brzo vstal in na hodnik šel. Marijana stala je blede, z lučico v roci, poleg vrat.

„Da . . . jaz sem bil,“ šepetal je on.

„Pojte,“ rekla mu je, ter šla, a ne do konca hodnika, kjer je bila njena soba, nego do malih vrat, katera je odklenila. Neždanov zagledal je

Vnanje države.

„Pest. Lloyd“ priobčuje od svojega specialnega korespondenta iz Dubrovnika poročilo o panslavističnem gibanju v Črnej gori. Ta poročevalec meni, da se prej ne more udušiti vstaja, dokler se ne podjarmi Črna gora. Nikita, pravi ta poročevalec, je lojalen, a mej ljudstvom vre. Ta vojni čut pa netijo še bolj agentje slovanskega komiteja v Moskvi, kateri sistematično vzbujajo v narodu upor. Tudi Angleži da so udeleženi pri tem ščuvanju. Na to pisarenje je pač le odgovoriti z „Glasom Črnogorca“: „Naj le pridejo Avstrijci, mi jih bomo sprejeli!“

Jako zanimljiv članek prinesel je „Parlamentär“ o javnem mnenju Rusije na jugu. „Parlamentär“ piše: „V kako ozko zvezo je prišla avstrijska politika z rusko po berlinske pogodbi, to kaže na prav jasen način globoko gibanje, katero se je polastilo v političnih krogih vseh duhov ruske družbe. Javno mnenje celega velikega carstva, ki navzlic slabemu glasu, ki ga ima v Evropi, dela z bolj mogočnimi impulzi, kot javno mnenje marsikatero druge konstitucionalne države, peča se denes s hercegovsko vstajo ravno tako intenzivno in strastno, kakor o času zadnje jugoslovanske vstaje proti Turkom. In mi smo priče, kako dve mogočni gibanji v vedno narastajočem boji se bojujeta za prednost. Jedno skuša javno mnenje narodnih čuvstev spraviti v staro strugo ekspanzivne narodne politike, imenovane panslavizem, drugo skuša narodno in politično mogočest sprave z Avstrijo ohraniti. Mi ne vemo, na katero stran se bode obrnilo; o oficijelnej prijaznosti obeh držav pač zdaj ne more odločiti še nobena stranka, jedno pa se mora za vsak slučaj pri Avstriji visoko ceniti, da velik del tudi neoficijozno nalepotičnega javnega mnenja v „à tout prix“ domoljubnej in moškej družbi dela iz sporazumljenja s slovansko politiko program . . .“

Bolgarski liberalci sklicujejo na podlagi programa, katerega smo uže priobčili, shode, pri katerih se zahteva zopetna upeljava uprave.

Gambetta izdal je baje iz Nizze pismo, v katerem priporoča, naj se ne dela novemu kabinetu opozicije, naj se podpira, da bode mogel izvesti reforme, katere zahteva dežela. Gambetta hoče baje s tem kabinet upogniti pod jarm, da ga podpira, a ga tako naglo dalje poriva, da mu zmanjka potrpežljivosti in sape: potem bode dobil priložnost, da poseže v delo „grand homme“ sam, „kateri je jedino v stanu pomagati deželi“, kakor se izražajo Gambettistični listi.

Italijanska zbornica sprejela je dne 14. t. m. ves načrt o skrutiniji po listovih z 260 glasovi proti 145 glasovom. Večina desnice in središča, kakor tudi pristaši Nikotere so glasovali proti načrtu.

Španski ministerski svet je sklenil, da prepove demonstrativno romanje Karlistov v Rim. Pappežev nuncij v Madridu, nadškof Bianchi, kateri se zelo poganja za to romanje, se bode baje poklical od tod in na njega mesto se bode postavil Palotti.

V angleškem parlamentu stavila se je na vlado interpelacija o preganjanji židov v Rusiji in Gladstone je odgovoril, da so to stvari, ki prouzročajo dosti žalosti, a da so to notranje zadeve druge vlade, te ne morejo postati predmet službenega dopisavanja. Prijateljski koraki da so pač mogoči, a družega kaj da bi več škodilo nego koristilo. — Dilke se je izjavil, da so zdanje težkoče v Egiptu

vprašanje posledice osvojevalne politike prejšnjega kabineta. Evropski koncert da je najboljše sredstvo, da se uravnajo evropske in izvenevropske težkoče in on misli, da se bode to zgodilo tudi pri egiptovskem vprašanji.

Dopisi.

Iz Kamnika 16. febr. [Izv. dop.] Preteklo nedeljo smo imeli v čitalnici veselico, katera je bila vseskozi prav živahna. Naši pevci pod vodstvom gosp. Steleta so vredni vse hvale; „Jadransko morje“, „Večernico“, „V tibej noči“ i. t. d. peli so tako ubrano in miloglasno, da je bila zadovoljnost splošna. Igra „Dva gospoda in jeden sluga“ predstavljala se je povsem gladko, posebnosti se odlikovali gospodični M. Ozbičeva in F. Medvedova, prve pristujejo bolj resne, zadnje vesele uloge. Želeti bi bilo, da bi nastopale tudi druge gospice na našem odru, potem bilo bi možno predstavljati časih večje igrokaze. — Odlomek iz čarobne burke „Zapravljiviec“ izvršila sta gospdč. Medvedova in gosp. Stelč izvrstno. — Po besednem delu veselice vršil se je prav prijeten ples, trajajoč do belega dne.

Iz Razdrtega 14. febr. [Izv. dop.] Minulo nedeljo t. j. 12. t. m. bil je pri nas v Razdrtem kmetijski shod, na katerem je predaval gosp. popotni učitelj Kramar. Bilo nas je zbranih nad 60 kmetovalcev, največ iz okolice pa tudi za kmetijstvo vnetih Senožčanov, Zagorcev in Knežanov se je nekaj udeležilo. Udeležba bi bila pač mnogobrojnejša, ako bi se bilo to ob času naznanilo, pa zvedeli smo to le po „Novicah“ in „Slov. Narodu“ in to le 2 ali 3 dni pred shodnim dnevom.

G. Kramar je najprvo se lepo zahvalil za nenavadno udeležitev, posebno od strani za kmetijstvo vnetih, inteligentnih gospodarjev in nekaterih gg. duhovnov in učiteljev. Potem nam je naznanil ter povedal, da vladina dobra volja je: ubozemu, do zdaj le zatiranemu, inace pa skoro pozabljenemu kmetovalca na lastno in njega korist pomagati in to s poukom in drugimi potrebnimi podporami, kar se je od navzočih z veseljem pozdravljalo.

Potem govoril je o potrebi umnih gnojišč ter o ravnanji z gnojem v obče, kar so navzočni poslušali pozorno.

Povpraševal je navzočne, kakšnega mnenja so oni, kar se tiče povzdige kmetijstva in kako, ter na kak način naj bi se v okolici pričelo pomagati tako propalemu ali bolje rečeno zaostalemu kmetijstvu. Na ta vprašanja odgovarjalo se je mnogostransko in dokazovalo se je od strani govornikov, katerim je poznati, da jim nij kmetijstvo deveta briga, nego da se marljivo ter po mogočnosti trudijo to pospeševati, — kje tičijo krivice in kedo da je temu kriv, da je kmetijstvo pri nas na tako slabih nogah in vsled tega kmetovalec v takej velikej bedi.

Pristopil je k njej in jo prijel za roko. Ona mu je nij odtegnila, nego ga le radovedno pogledala. „Čujte torej!“

Strastno in z neobično zgovornostjo, vedno držeč Marijanino roko, povedal jej je svoje namere, uzroke, ki so ga prisilili vzprejeti učiteljsko službo pri Sipjaginu, vse zveze in sploh vso svojo preteklost in vse, kar je do sedaj za svojo tajnost smatral. Omenil je tudi onega pisma od Vasilija Nikolajeviča in celo — svojega prijatelja Silina! Govoril je hitro, jezik se mu nij zadeval, baš kot da si sam očita, da tega uže prej nij Marijani zaupal, kot da se hoče zato pri njej oprostiti. Ona poslušala ga je pazljivo in si vsako besedo, ki jo je nenada slišala, zapamtila; hvaležnost, ponos, udanost in požrtvovalna odločnost navdajala jej je dušo. Oči so jej bliščale. Svojo roko dela je na njegovo iz ustna, tresoča se od radosti, malo odprla. V tem hipu bila je krasna! Ves zavzet utihnil je on — in jo ljubo pogledal; zdelo se mu je, da ta ljubeznivi obraz, ki mu je bil tako drag in tako znan, vidi prvikrat.

On je globoko vzdihnil.

(Dalje prih.)

majheno, prazno sobico. — „Vstopite, Aleksij Dimitrič, tu naju nihče motil ne bode.“ — Neždanov je vstopil, ona postavila je svečnik iz rok in se k njemu obrnila:

„Jaz razumem, zakaj hočete baš mene videti; življenje v tej hiši vam je neiznosljivo — kakor meni!“

„Da,“ odgovoril je Neždanov. „A odkar sva se sprijateljila, mi nij več tako težko pri srci.“

Marijana se je zamišljeno nasmijala.

„Hvala vam, Aleksij Dimitrič; toda recite mi, hočete li še delj v tej smradljivej atmosferi živeti?“

„Mislim, da mi bodo službo odpovedali,“ odgovoril je Neždanov.

„A vi sami . . . vi je ne bodele onim odpovedali?“

„Jaz sam? . . . Ne!“

„Zakaj ne?“

„Hočete li istino vedeti? . . . Zato, ker ste vi tukaj!“

Marijana povsila je glavo ter stopila nekoliko nazaj.

„Vrhu tega,“ nadaljeval je Neždanov, „sem dolžan tu ostati. Vi o vsem tem nič ne veste, ali vidim, da vam moram vse povedati.“

Gospoda Kramarja je jako veselilo, ker se je prepiral, da pri nas se ne manjka dobre volje, le pomoči nam je treba, pa bode kmetijstvo kmalu v drugem stanu, kakor pa je do zdaj, kar bi bilo gotovo v našo in državino jako veliko korist. Potem, ko se je zahvalil za udeležitev, razšli smo se na več krajev, večina znancev in prijateljev zbralo se je še pri kupici vina, kjer se je še mnogo govorilo in debatiralo.

Izraziti mi je še obžalovanje, da nekateri, ki bi se bili lahko udeležili shoda, pa se niso; zakaj ne? — Hinko.

Iz Ljutomera. [Izv. dop.] Dne 2. febr. t. l. je imela ljutomerska čitalnica svoj občni zbor, pri katerem so bili v odbor sledeči gospodje voljeni: Ivan Kryl, realni učitelj, predsednikom; France Šrol, župnik, namestnikom; Jože Gomilščak, tržan, blagajnikom; Tone Šlamberger, c. kr. beležnik, tajnikom; Ivan Kukovec, deželni poslanec; Ivan Simonič, kaplan in Jože Horvat, nadučitelj, odbornikom. Odbor je sklenil, da se še razen na ročenih listov „Brenčelj in „Mir“ naročita. Uredništvu „Mira“ se je tudi 22 gl. odposlalo, za katere se naj 22 listov mej koroške Slovence razdeli.

Ne morem pa opustiti taiste č. g. ude, kateri so se brez vsega uzroka zborovanju odtegnili, pograti. Če vam je zabava na srci bolj ležeca, kakor narodna reč, tedaj je res žalostno. Mislim pa, da se mora narodna reč pred vsemi drugimi stvarmi na prvo mesto postaviti. Če hočete narodnjaki biti, bodite narodnjaki z dejanjem, ne pa samo z besedo. Mladini vedno očitajte, da je premalo narodna, kako pa bi tudi bila, če njej takšne vzglede dajete, pokazite jej sami, kako se mora vrli naroden možak obnašati, gotovo vas bode rada posnemala.

Mislim in upam, da mi ne bode več priložnost dana, mlačnost nekaterih ljutomerskih narodnjakov celemu svetu naznanjati. Dixi.

Iz Trsta 14. febr. [Izv. dopis.] Veselica političnega društva v gledališči „Politeama“ je minolo soboto izpala sijajno. Občinstva udeležilo se je od blizu in daleč nad 2000, kar je gotovo dokaz, da uživa to društvo povsod pri Slovencih zaupanje. Petje je bilo izvrstno. Skedenjski in tržaški pevci pokazali so, da je na obalah Adrije v resnici slavčekov dom. Mešani zbor „Slavjanka“, zadnja točka sporeda, ugajala je najbolj občinstvu in morala se je vsled viharnega ploskanja ponoviti Male deklice od 6. leta pa do odrastene device in moški zbor peli so tako z občutkom, da je bilo vse zamakneno v harmonične glasove, in še celo Lahi so se čudili napredku. Omeniti moram še posebno pesen „Domovini“ z brenčečim zborom, katero je pel skedenjski pevski zbor. Segala je slehernemu v srce, solisti so imeli čiste zvoneče glasove, morala se je večkrat ponavljati.

Ko je dvorni svetovalec stopil v svojo ložo, zaigrala je godba cesarsko himno, katero je občinstvo z živio-klici spremljevalo. Ples je bil živahen in trajal je do belega dne. Vsi stanovi so se ga udeležili. Okoličani v izbornej narodnej obleki z brdko okoličanko v ukusnej opravi rajala sta veselo, jednako višji in manjši državni uradnik z elegantnimi gospodičinami. Prosti delavec se je družil s trgovcem, vse je bilo le domače, bodi si vojak ali navadni človek.

Društvo „Edinost“ zabeležilo je zopet v svojo kroniko zlatimi črkami ta uspeh in darovalo je zopet letos od čistega dohodka 50 gld. „delavskemu podpornemu društvu“ in to zato, da poravna dolg umrle rojanske čitalnice.

Iz Gorice 13. febr. [Izv. dop.] Prosim samo za nekoliko vrstic prostora v vašem cenjenem listu. Delo sv. Cirila in Metoda, katero so slovenski listi tako toplo priporočali, sem danes prejel v roko. Prečitatvši knjigo, reči moram, ta spis je živa pridiga v narodnem oziru. „Ljubljanski Zvon“ govoril je resnico, rekši, da je knjižica napisana s patrijotičnim ognjem. Z veseljem pozdravljam tudi jaz to novo cvetko na našem literarnem polju.

Prijetno je to berilo, ki sega v historijo, v narodopis, v jezikoslovje, v zemljepisje in deloma

tudi v današnje politične razmere. Knjižica ima res kaj lično obliko, po gradivu pa kaže, da je marsikaj zboljšanega in dodanega, kar v podlistku „Edinosti“ nij bilo priobčeno. Tako je prav. Delo mojstra hvali. Naš pregovor pa pravi: kjer je dobro vino v krčmi, nij treba veje obešati. F. L.

Domače stvari.

— (Upravni odbor društva „Narodni dom“) imel je predvčeranjim svojo drugo sejo, pri kateri se je sklenilo prirediti na korist društvene blagajnice tekom leta javno tombolo v „Zvezdi“ in binkoštno nedeljo veliko ljudsko veselico. Izvršitev obeh sklepov prepustila se je agitacijskemu odseku, kateremu se je naročilo, naj se v ta namen pomnoži s člani družih narodnih društev ljubljanskih. Istemu odseku naročilo se je tudi, naj odboru predloži načrt o izvršitvi velike narodne loterije.

— (Uradniki banke „Slavije“) obvezali so se darovati vsak mesec večji znesek za „Narodni dom“. Pričakujemo, da bodo tudi drugod uradniki vselej na začetku meseca spominali se tega velicega narodnega podjetja.

— (Jour fixe) literarnega in zabavnega kluba bode jutri 18. t. m.

— (Za „Narodni dom“) Glede na surovi napad, s katerim je neka gledališka reva, prej ko ne židovskega rodu, inzultirala slovensko občinstvo, sklenilo je več narodnjakov, da ne bodo več obiskovali nemškega gledališča in da bodo dotične vstopnice darovali za „Narodni dom“. Stvar je posnemanja vredna!

— (Čitalnični pevski zbor) priredil je sinoči v čitalnični dvorani sijajno besedo, katere se je udeležilo blizu 400 osob. Izmed mnogovrstnega sporeda omenjati je novi zbor Mazankov „Že ženó ga, Tineta“ z godbo na mrlotinkah in turškim bobnom, Stoosov „Junaci na ples“ in komični zbor „Ljubezben in policija“ (Suppé) spremljan z glasovirom, nakovali, zvonom in bobnom, kateri so se vsi, kakor je pri čitalničnih pevcih uže običajno, peli jako krepko in ubrano ter vzbudili mnogo veselosti in ploskanja. Isto velja o Nedvedovej „Luna sije“ (nova) in Verdijevem „Un ballo in maschera“, pri katerih nam je bila redka, a toliko prijetnejša prilika slišati g. Medena krasni tenor. Stegnarjev šaljivi čveterospev „Kitajska“ prouzročil je veliko veselosti in pohvale, ta točka bila je za debeli četrtek kakor nalašč. Na vabilih smo sicer čitali, da so ti štirje pevci Original-Kitajci iz Hong-Konga, kar pa menda nij res, a oprava in petje bilo je tako kitajski izvirno, da so nam bili prav povšeči. Skoro odvišno je dostavljati, da so vse navedene točke vsled občnega ploskanja morale ponavljati. Loterija obsejala je skoro preveč dobitkov, kajti po polnoči bil je še le konec besednega oddelka in tedaj pričel se je ples, kateri je trajal baje do ranega jutra. Da pa ta izredna veselica nij bila tudi brez gmotnega uspeha, skrbel je g. dr. Štor, kateri je za „Narodni dom“ mej občinstvom nabral v naglici 45 gld. 60 kr. — Slava! — Dve točki, katerih nijsmo omenili, naj bi bili — kratko rečeno — izostali! Gospodom pevcem in njih vodji g. Valenti bodi za ta jako zabavni večer izrečena topla zahvala.

— (Ivan Pakiž †.) Učiteljski pripravnik IV. leta Ivan Pakiž iz Sodrčice umrl je včeraj zvečer ob 10. uri. Pogreb bode jutri popoldne ob 1/2 5. uri. Nemila smrt pokosila nam je v njem zopet nadejpolnega mladeniča, vrlega narodnjaka, izbornega pevcu in izvrstnega muzika. Bodi mu blag spomin!

— (Duhovenske spremembe v ljubljanskej škofiji.) G. Anton Zupančič, dozdaj mestni kaplan pri sv. Jakopu v Ljubljani, je postal profesor duhovnega pastirstva za g. kanonikom Andr. Zamejcem na ljubljanskem bogoslovju. G. Fr. Kregar, duhovni pomočnik in katehet v Kranji, pride za duhovnega pomočnika k sv. Jakopu v Ljubljano; v Kranj na njegovo mesto pa g. Jan. Mrvec, duhovni pomočnik v Šent-Jarnej. Bivši kurat na Gradu v Ljubljani g. Jan. Gostiša gre v pokoj in

na njegovo mesto pride g. Al. Puc, duhovni pomočnik v Dobropolji. G. Šimen Vajvoda, župnik v Nemški Loki, gre v stalni pokoj. — Župnija Borovnica je razpisana 1. t. m.

— (Leykam-Josefsthal in Schulverein.) Vodstvo Leykam-Josefsthalovo v Gradci dalo je vsem v Velčah službujočim uradnikom ukaz, da morajo pristopiti nemškemu „Schulverein“ ter da se mora vsak mesec predložiti ravnateljstvu izkaz, koliko vsak uradnik plačuje na mesec. Ne vemo, je-li previdno, da tako podjetje, kakeršno je Leykam-Josefsthal, poprime vajeti politične agitacije, to pa vemo, da mi ne bomo pustili sejati nemške ljulike mej slovensko pšenico in da bode tako postopanje tudi nas delalo brezozirne.

— (Iz Ptujja) se nam piše: Veliko veselje je mej tukajšnjimi Slovenci, ker je kupila čitalnica poprejšnji hotel „Stadt Wien“, kjer je imela čitalnica mnogo let svoje prijazne prostore, za „Narodni dom“. Ptujski Slovenci delajo tiho, a neumorno in njih trud prinaša vedno sad. Gotovo je to podjetje posnemanja vredno. Živeli podpiratelji „Narodnega doma“. Največje zasluge za ustanovitev imata v prvi vrsti gg. dr. Čuček in dr. Gregorič, — se vè da tudi naši vrli slovenski okoličani.

— (V Cirknici) napravi „národna čitalnica“ vtorek 21. t. m. maskarado, mej to primérno petje in pa šaljivo loterijo. P. n. občinstvo udeleži naj se kolikor mogoče v resnici maskirano. Vabilo velja za legitimacijo. Odbor.

— (Vrhniška čitalnica) napravi v nedeljo 19. t. m. ob 7. uri zvečer maskarado. Vstop dovoljen je tudi brez maske. Mej točkami bo izžrebana šaljiva loterija obstoječa iz 80 jako lepih dobitkov. Vstopnina za ude 20 kr., za neude 40 kr. Vsaka maska mora imeti na prsih pripeto vstopnico, koja se dobi za 40 kr. pri gg. Carl Gollob & Comp. in G. Jelovšek. Brez tega znamenja nij maskam dovoljen vstop. K tej veselici prijazno vabi Odbor.

— (Akademično društvo „Slovenija“) na Dunaji napravi na pustni torek 21. t. m. zabavni večer; na dnevnem redu je mej drugim šaljivo predavanje g. K. Štreklja: Zborovanje bogov v Olimpu. Locale: Schneiders Zipfer-Bierhalle I. Wollzeile 38, Souterrain. Začetek ob 1/2 8. zvečer. K obilnej udeležbi vabi uljudno odbor.

— (Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) Za Stari trg poleg Loža imenovani pomožni učitelj g. Jos. Petrič se je tej službi odpovedal ter gre na jednorazrednico v Preloko v Črnomeljskem okraji, a v Stari trg poleg Loža pa pride bivši pomožni učitelj g. Alojzij Sežun.

Št. 6.

Slavno uredništvo!

Glede na objavljenje „slovenskiga naroda“ dne 13. febr. 1882 pod naslovom „C. kr. okr. sodnija na Vrhniki in slovenščina“ prosim oziroma na §. 19 tisk. post., da se sprejme v imenovani list pravočasno sledeči popravek:

„Slovenska računska tožba dr. Moše-ta ni bila vrnjena iz vzroka „čez da se s takimi tožbami, ako so pisane slovensko, samo sodnija molestira.“ — na dalje popravek:

„Ni res, da je podpisani sodnik svojim auskultantom kedaj branil ali prepovedoval obiskovanje Vrhniske čitalnice.“

Vrhnika 15. svečana 1882.

Dr. Pauer,
c. kr. okr. sodnik.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj. (Oficijelno.) Tretji bataljon prvega regimenta razpršil je popolnem 250 vstašev v bitki južno od Bogovic v 15. dan t. m. Cesar-ske čete nijso izgubile nobenega moža, vstaši so bili 4 mrtvi, več pa ranjenih.

Razne vesti.

* (Koliko denarja se izda za trdnjave.) Zadnjih deset let je izdala Italija, bodisi za zidanje, bodisi za popravo različnih uže obstoječih trdnjav, 40 milijonov lir; Francoska nad 40

